

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/12/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012200363
Dátum vydania rozhodnutia:	13.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012200363.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky: PhDr. O. S., bytom G. XXX/XX, B., zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, proti odporkyni: Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ulica 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku predčasného starobného dôchodku, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/67/2012-49, zo dňa 30. októbra 2013 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. októbra 2013, č. k. 5Sd/67/2012-49, p o t v r d z u j e .

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia vo výške 83,89 € na účet jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 19. decembra 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 24. mája 2012 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. decembra 2011 odporkyňa podľa § 67 ods. 1, § 112 ods. 3 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) rozhodla, že navrhovateľke od 27. novembra 2009 patrí predčasný starobný dôchodok v sume 322,70 eur mesačne, zvýšený od 1. januára 2010 na sumu 332,60 eur mesačne a od 1. januára 2011 na sumu 338,60 eur mesačne. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 24. mája 2012 odporkyňa podľa § 67 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. navrhovateľke priznala od 27. novembra 2009 predčasný starobný dôchodok v sume 322,70 eur mesačne, zvýšený od 1. januára 2010 na sumu 332,60 eur mesačne a od 1. januára 2011 na sumu 338,60 eur mesačne, s odôvodnením, že suma predčasného starobného dôchodku sa znížila po vylúčení vymeriavacieho základu za obdobie od 9. júla 2004 do 31. decembra 2004 a od 1. januára 2005 do 9. apríla 2005, nakoľko rozsudkom Okresného súdu Bratislava III, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19. mája 2007 je správne skončenie pracovného pomeru k 31. decembru 2008 a náhrada mzdy je za

obdobie od 9. júla 2004 do 9. apríla 2005, a teda nie je možné aplikovať § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., ktorý je účinný od 1. augusta 2006.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na to, že navrhovateľka žiadosťou spísanou dňa 27. novembra 2009 požiadala o priznanie predčasného starobného dôchodku od 27. novembra 2009. Súd z dokladov nachádzajúcich sa v dávkovom spise odporkyne zistil, že Okresný súd Bratislava III rozsudkom č. k. PK-24C 156/04-147 zo dňa 1. decembra 2006, v spojení s opravným uznesením č. k. PK-24C 159/04-155 zo dňa 31. marca 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19. mája 2007 určil, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 27. apríla 2004 daná navrhovateľke R.A. je neplatná a určil, že R.A. je povinná zaplatiť navrhovateľke sumu 175.740,- Sk brutto titulom náhrady mzdy za obdobie od 9. júla 2004 do 9. apríla 2005.

Ako ďalej uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku bývalý zamestnávateľ navrhovateľky R.A. vystavil evidenčný list dôchodkového poistenia zo dňa 20. apríla 2010, kde za rok 2004 bol uvedený vymeriavací základ 192 838,-Sk a za rok 2005 bol uvedený vymeriavací základ 64 460,-Sk. Podľa evidenčného listu dôchodku poistenia zo dňa 22. novembra 2011 za roky 2004 až 2006 bol uvedený nulový vymeriavací základ. V liste zo dňa 20. apríla 2010 bývalý zamestnávateľ R.A. uviedol, že poistné za obdobie od 8. júla 2004 do 8. apríla 2005 bolo odvedené dňa 7. júna 2007.

Súd sa nestotožnil s tvrdením odporkyne, že v prípade navrhovateľky nie je možné aplikovať ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu navrhovateľky k zamestnávateľovi v roku 2007, pracovný pomer skončil k 31. decembru 2008 a náhrada mzdy je za obdobie od 9. júla 2004 do 9. apríla 2005, pričom odporkyňa zastávala názor, že sa musí jednať o rozhodnutie súdu o neplatnosti skončenia právneho vzťahu, ktoré nadobudlo právoplatnosť po 31. júli 2006, nakoľko ustanovenie § 139a zákona nadobudlo účinnosť 1. augusta 2006 a náhrada mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru sa musí poskytnúť za mesiace po 1. auguste 2006. Súd poukázal na to, že v ustanovení § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z. je iba uvedené, že ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, teda musí sa jednať o právoplatné rozhodnutie súdu, je vymeriavacím základom za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac. V tejto súvislosti súd konštatuje, že ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z. je síce novým ustanovením zákona, ktoré však možno vykladať aj ako spresnenie pôvodného znenia ustanovenia § 138 ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. júla 2006, podľa ktorého vymeriavací základ zamestnanca je náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru.

Podľa názoru súdu navrhovateľke jednoznačne vzniklo právo na stanovenie vymeriavacieho základu podľa § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Navrhovateľke vzniklo právo na náhradu mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru a náhrada mzdy mala byť zahrnutá do vymeriavacieho základu navrhovateľky za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru, aj v prípade, že náhrada mzdy jej bude zo strany bývalého zamestnávateľa R.A. vyplatená po skončení pracovného pomeru dňa po 1. auguste 2006 ako vzhľadom na to, že súd právoplatne rozhodol o neplatnosti skončenia pracovného pomeru v roku 2007. Súd upozorňuje aj na to, že vyššie uvedené stanovisko odporkyne má za následok aj nesprávny postup bývalého zamestnávateľa navrhovateľky pri vydaní evidenčného listu dôchodkového poistenia zo dňa 14. júla 2011, kde nezohľadnil vymeriavacie základy za roky 2004 až 2006 a uviedol nulový vymeriavací základ.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote odporkyňa odvolanie tvrdiac, že krajský súd nerozhodol správne vo veci, keď odporkyňu zaviazal rozhodnúť o nároku navrhovateľky na starobný dôchodok opätovne, s prihliadnutím na ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z..

Dôvodila tým, že suma predčasného starobného dôchodku sa napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. decembra 2011, resp. rozhodnutím o zmene zo dňa 24. mája 2012 znížila po

vyľúčení vymeriavacieho základu za obdobie od 9. júla 2004 do 31. decembra 2004 a od 1. januára 2005 do 9. apríla 2005, pretože poistné v tomto období bolo zaplatené bez právneho dôvodu. Poskytnutá náhrada mzdy za toto obdobie nie je vymeriavacím základom na sociálne poistenie. Náhrada mzdy plynúca z neplatne skončeného pracovného pomeru sa započíta ako vymeriavací základ len za obdobie od 1. augusta 2006.

Opätovne poukázala na to, že rozsudok Okresného súdu Bratislava III o neplatnom skončení pracovného pomeru nadobudol právoplatnosť dňa 19. mája 2007, správne skončenie pracovného pomeru je k 31. decembru 2008 a náhrada mzdy je za obdobie od 9. júla 2004 do 9. apríla 2005, teda nie je možné aplikovať § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 310/2006 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť od 1. augusta 2006. Rovnako nie je možné aplikovať ustanovenie § 139b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2011, pretože poistný vzťah skončil k 31. decembru 2008.

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Sd/67/2010-49 zo dňa 30. októbra 2013 zrušil a napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19. decembra 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 24. mája 2012 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Uviedla, že odporkyňa v napadnutom rozhodnutí nesprávne právne posúdila poskytnutie náhrady mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa navrhovateľky a nesprávne aplikovala ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z.. Odporkyňa v odvolaní len opakuje argumenty, ktoré už uviedla v konaní pred Krajským súdom v Bratislave.

Poukázala na skutočnosť, že rozsudok Okresného súdu Bratislava III, ktorým bolo určené, že výpoveď daná navrhovateľke je neplatná, nadobudol právoplatnosť dňa 19. mája 2007. Podľa § 79 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. (Zákonník práce) v znení účinnom do 31. augusta 2007, teda v čase vydania a nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o náhrade mzdy, „Ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne skončil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, jeho pracovný pomer sa nekončí, s výnimkou, ak súd rozhodne, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo ak súd rozhodne o skončení pracovného pomeru.“

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom do 31. augusta 2007, teda v čase vydania a nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o náhrade mzdy „Ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje deväť mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci deväť mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať; súd pri svojom rozhodovaní prihliadne najmä na to, či zamestnanec bol v tomto čase zamestnaný u iného zamestnávateľa, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil“.

Z predmetného rozsudku o náhrade mzdy vyplýva, že pracovný pomer navrhovateľky z dôvodu neplatnosti výpovede zo strany R.A. naďalej trval a keďže celkový čas, za ktorý sa mala navrhovateľke poskytnúť náhrada mzdy, presahoval deväť mesiacov, Okresný súd Bratislava III priznal navrhovateľke náhradu mzdy za deväť mesiacov.

Poukázala na to, že v zmysle ustanovenia § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2007, teda v čase vydania a nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o náhrade mzdy, je vymeriavací základ z príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k

zamestnávateľovi upravený nasledovne: „Ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, vymeriavací základ za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi je časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac; § 138 ods. 1 až 3, 10 až 17 a 23 platí rovnako.“

Dôvodila tým, že v čase vydania a nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o náhrade mzdy už ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. už bolo súčasťou právneho poriadku. Toto ustanovenie nadobudlo účinnosť dňa 1. augusta 2006.

Ďalej uviedla, že náhrada mzdy je právnym inštitútom, ktorý postihuje zamestnávateľa v prípade neplatne skončeného pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa a súčasne prejavenej vôle zamestnanca naďalej v pracovnom pomere zotrvať. Nárok na náhradu mzdy má zamestnanec až do času právoplatného rozhodnutia súdu, resp. do času kedy začne zamestnávateľ zamestnancovi opätovne prideľovať prácu podľa pracovnej zmluvy. Nárok na náhradu mzdy nemožno stotožňovať s výpočtom výšky tejto náhrady, ktorá je definovaná násobkom priemernej mzdy a zákonom určeným počtom mesiacov. Taktiež navrhovateľka poukázala v tejto súvislosti i na ustálenú judikatúru, podľa ktorej „Nárok na náhradu mzdy patrí pracovníkovi pri splnení zákonných predpokladov do právoplatného rozhodnutia súdu, ktorý rozhodol o tom, že skončenie pracovného pomeru je neplatné“ (R 51/1975).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, o odvolaní rozhodol bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Zo spisov odvolací súd zistil, že navrhovateľke bol rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 19. decembra 2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 24. mája 2012 priznaný od 27. novembra 2009 predčasný starobný dôchodok.

Základným rozporom medzi rozsudkom krajského súdu a odvolaním odporkyne je to, či je možné v prípade navrhovateľky pri určení vymeriavacieho základu pre určenie výšky predčasného starobného dôchodku aplikovať ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z., pričom podľa názoru krajského súdu navrhovateľke jednoznačne vzniklo právo na stanovenie vymeriavacieho základu podľa § 139a zákona č. 461/2003 Z. z., avšak odporkyňa tvrdí, že sa musí jednať o rozhodnutie súdu o neplatnosti skončenia právneho vzťahu, ktoré nadobudlo právoplatnosť po 31. júli 2006, nakoľko ustanovenie § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. nadobudlo účinnosť po 1. auguste 2008 a náhrada mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru sa musí poskytnúť za mesiace po 1. auguste 2006.

Podľa § 139a zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 543/2010 Z. z. ak súd rozhodol o neplatnosti skončenia právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi, vymeriavací základ za každý kalendárny mesiac neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi je časť príjmu plynúceho z neplatne skončeného právneho vzťahu zamestnanca k zamestnávateľovi pripadajúca na každý taký kalendárny mesiac; § 138 ods. 1, 6, 8 až 13 a 18 platí rovnako.

Odvolací súd tak nezistil dôvody ktoré by spochybňovali vecnú správnosť napadnutého rozsudku a odôvodňovali doplnenie dokazovania. Stotožnil sa s právnym názorom krajského súdu, že náhrada mzdy z neplatne skončeného pracovného pomeru mala byť zahrnutá do vymeriavacieho základu navrhovateľky za príslušné kalendárne mesiace neplatne skončeného pracovného pomeru aj v prípade, že táto náhrada mzdy bola vyplatená po skončení pracovného pomeru navrhovateľky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd podľa § 219 OSP rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 vety prvej OSP a § 250l ods. 2 OSP tak, že navrhovateľke, ktorá mala v konaní úspech, náhradu trov priznal. Odporkyňa je povinná zaplatiť náhradu trov

odvolacieho súdneho konania navrhovateľke na účet právneho zástupcu v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v celkovej výške 83,89 €, ktorá pozostáva z:

- z náhrady trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby podľa § 9 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 4 vyhlášky:
- vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 24.01.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky) - 61,87 €,
- z režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky - 8,04 € a
- z dane z pridanej hodnoty vo výške 20 % z náhrady za úkony právnej služby a z režijného paušálu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky - 13,98 €.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke vyššie uvedenú náhradu trov konania na účet právneho zástupcu (č. ú.: XXXXXXXXXXX/XXXX vedený spoločnosťou I. O., a.s.) v zmysle § 149 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.